

2007-11-14

LS 0710-1170

Landstingsstyrelsen

Ökad mångfald av vårdgivare och konkurrens inom tandvården

Föredragande landstingsråd: Chris Heister

ÄRENDET

Allmänna utskottet föreslår ökad mångfald av vårdgivare och konkurrens inom tandvården med anledning av de riktlinjer som formulerades i landstingets budget för 2007.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen dels föreslå landstingsfullmäktige besluta

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att utforma beställarunderlaget för den landstingsfinansierade tandvården på ett sätt så att en bättre konkurrens och större mångfald av vårdgivare kan uppnås

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att i möjligaste mån konkurrensutsätta de områden som hittills har direktupphandlats av Folktandvården i Stockholms län AB

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att utveckla informationen till befolkningen avseende den landstingsfinansierade tandvården

att uppdra åt landstingsstyrelsens produktionsutskott att utarbeta förslag till ägardirektiv för Folktandvården i Stockholms län AB i enlighet med förslag till avknoppning

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att verka för att alla som mottar tandvård ska få möjlighet att framföra eventuella klagomål till patientnämnd, privattandläkarnas förtroendenämnd eller motsvarande instans

Bilagor

- 1 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande
- 2 S- och v-ledamöternas reservation

2007-11-06

2007-11-12

2007-11-14

LS 0710-1170

dels för egen del besluta

att uppdra åt landstingsdirektören att utarbeta förslag till en ny ersättningsmodell för barn- och ungdomstandvården

att uppdra åt landstingsdirektören att utarbeta förslag till en modell för auktorisation av den landstingsfinansierade specialisttandvården för barn

att uppdra åt landstingsdirektören att utarbeta förslag till en modell för personal inom Folktandvården i Stockholms län AB att överta verksamhet, s k avknoppning. Avknoppning skall ske på marknadsmässiga grunder.

att uppdra åt landstingsdirektören att under sista kvartalet 2008 belysa den kvarvarande strukturen inom Folktandvården i Stockholms län AB

att i övrigt anföra vad landstingsrådsberedningen föreslagit.

En av grunderna för landstingets tandvårdspolitik är att alla länsinvånarnas behov av en god tandvård ska kunna tillgodoses med hög tillgänglighet till ett för patienten rimligt pris. Detta är särskilt viktigt med tanke på att de vuxna medborgarna betalar största delen av tandvården utan ekonomiskt stöd från samhället. Trots en relativt stor mångfald av utförare inom tandvården i Stockholms län fungerar inte tandvårdsmarknaden optimalt när det gäller att främja verksamhetsutveckling och effektiv användning av tandvårdsresurserna. För att skapa en bättre fungerande tandvårdsmarknad krävs insatser på både nationell och landstingsnivå. Det är också viktigt att över tid kontinuerligt följa utvecklingen av konkurrensituationen på tandvårdsmarknaden.

På nationell nivå har Allians för Sverige beslutat att införa ett högkostnadsskydd med start den 1 juli 2008. Anledningen till det är att tandvårdspriserna i Sverige har ökat kraftigt sedan 1999 då prissättningen på tandvård blev fri. Jämfört med andra EU-länder är Sverige ett av de länder som haft den största ökningen av tandvårdskostnaderna under 2000-talet. Följden har blivit att patienterna fått betala alltmer själva för sin tandvård.

Högkostnadsskyddet kommer framförallt att underlätta ekonomiskt för de vuxna med behov av större behandlingsinsatser. Därutöver kommer ett nytt system med tandvårdscheckar att införas med syfte att uppmuntra fler till regelbundna tandläkarbesök. Dessa insatser kommer att innebära förbättringar inom tandhälsan för Sveriges medborgare, men ställer samtidigt tandvården inför stora utmaningar när efterfrågan på dess tjänster kan förväntas öka.

Landstingsstyrelsen anser det angeläget att möta en ökad efterfrågan utan köer och prisstegringar därför är det viktigt att flexibiliteten, konkurrensen och produktiviteten

2007-11-14

LS 0710-1170

inom tandvården ökar, samt att tandvårdens kunder får större delaktighet och förbättrade möjligheter att jämföra priser och kvalitet.

Den nyligen presenterade utredningen kring nya driftsformer för Folktandvården i Stockholms län AB som även berör tandvårdsmarknaden kommer att ligga till grund för strukturförändringar inom folktandvården samt utveckling av nya ersättningssystem för den landstingsfinansierade tandvården. Direktavtalen med folktandvården ska fasas ut och upphöra och nya system skapas för ökad konkurrensneutralitet mellan olika tandvårdsutförare.

För att stärka patientens makt i tandläkarstolen anser landstingsstyrelsen att det behövs en väl fungerande tandvårdsmarknad som kan erbjuda patienten en stor valfrihet och påverkansmöjlighet. Öppna jämförelser kring priser, tillgänglighet och kvalitet behöver utvecklas för att öka patienternas konsumentmakt. På nationell nivå pågår arbeten med öppna jämförelser för vuxentandvården. För den landstingsfinansierade vården, omfattande framförallt barntandvården, finns motsvarande behov av öppna jämförelser.

Ett annat viktigt steg för att förbättra patientinflytandet är att öka möjligheterna att anmäla eventuella klagomål till patientnämnden eller motsvarande instans. Idag handlägger patientnämnden alla ärenden som rör folktandvården och all landstingsfinansierad tandvård. Alla som besöker tandläkare som är anslutna till privattandläkarna har rätt att anmäla till privattandläkarnas förtroendenämnd. Det finns idag mycket små möjligheter att anmäla felaktigheter vid besök till fristående tandläkare som inte är medlemmar i privattandläkarna. För att stärka patientens ställning är det viktigt att alla får möjlighet att göra anmälan till patientnämnd, privattandläkarnas förtroendenämnd eller motsvarande instans.

Landstinget har ett stort ansvar för att utveckla tandvårdsmarknaden i länet. Detta kan åstadkommas dels genom förändringar av ägandet inom folktandvården, dels genom förändringar av avtal och system.

Gällande ägandet av Folktandvården i Stockholms län Ab förordas i den första etappen att erbjuda personalen möjlighet till avknoppningar. Intresseanmälan till avknoppningar ska vara inlämnad senast den 30 juni 2008. Villkoren för avknoppning ska vara marknadsmässiga.

Nästa etapp, efter eventuella avknoppningar, blir att belysa den kvarvarande strukturen för folktandvården.

Barntandvårdschecken ska ses över av allmänna utskottet i samarbete med hälso- och sjukvårdsnämnden. Detta gäller både ersättningsnivåer och utformning. Det är viktigt att systemet leder till konkurrensneutralitet, samtidigt som en god kostnadskontroll bibehålls.

Inom specialisttandvården är det viktigt med fortsatt utveckling av nya arbetssätt och ökad mångfald av utförare. Förslag till en ny modell med auktorisation för barn och

2007-11-14

LS 0710-1170

ungdomars specialisttandvård ska utformas av allmänna utskottet i samarbete med hälso- och sjukvårdsnämnden och i samverkan med branschorganisationer. Auktorsationsmodellen måste beakta sambandet mellan kvalitet och volym av patienter.

Chris Heister

Gustav Andersson

Maria Wallhager

Per-Inge Buskas

2007-11-14

LS 0710-1170

ÄRENDET OCH DESS BEREDNING

Allmänna utskottet har den 12 november 2007, enligt m-, fp-, kd och c-ledamöternas förslag, föreslagit landstingsstyrelsen *dels* föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att utforma beställarunderlaget för den landstingsfinansierade tandvården på ett sätt så att en bättre konkurrens och större mångfald av vårdgivare kan uppnås, *att* uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att i möjligaste mån konkurrensutsätta de områden som hittills har direktupphandlats av Folk tandvården i Stockholms län AB, *att* uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att utveckla informationen till befolkningen avseende den landstingsfinansierade tandvården, *att* uppdra åt landstingsstyrelsens produktionsutskott att utarbeta förslag till ägardirektiv för Folk tandvården i Stockholms län AB i enlighet med förslag till avknoppning enligt landstingsdirektörens utlåtande, *att* uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att verka för att alla som mottar tandvård ska få möjlighet att framföra eventuella klagomål till patientnämnd, privattandläkarnas förtroendenämnd eller motsvarande instans

dels för egen del besluta *att* uppdra åt landstingsdirektören att utarbeta förslag till en ny ersättningsmodell för barn- och ungdomstandvården, *att* uppdra åt landstingsdirektören att utarbeta förslag till en modell för auktorisation av den landstingsfinansierade specialisttandvården för barn, *att* uppdra åt landstingsdirektören att utarbeta förslag till en modell för personal inom Folk tandvården i Stockholms län AB att överta verksamhet, s k avknoppning. Avknoppning skall ske på marknadsmässiga grunder, *att* uppdra åt landstingsdirektören att under sista kvartalet 2008 belysa den kvarvarande strukturen inom Folk tandvården i Stockholms län AB, *att* i övrigt anföra vad landstingsrådsberedningen föreslagit.

S- och v-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att föreslå landstingsstyrelsen *dels* föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* i första hand återremittera ärendet i syfte att inhämta yttranden från Folk tandvården AB, patientnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden med flera, *att* i andra hand uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att utveckla informationen till befolkningen avseende den landstingsfinansierade tandvården, *att* i övrigt avslå ärendet *dels* föreslå landstingsstyrelsen för egen del besluta *att* avslå de i ärendet föreslagna uppdragen till landstingsdirektören (bilaga).

Raymond Wigg (mp) lät anteckna att han, om han haft rösträtt, skulle ha biträtt s- och v-ledamöternas förslag.

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 6 november bifogas (bilaga).

Ärendet har behandlats i Centrala Samverkansgruppen den 14 november 2007.

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 14 november 2007.